

ปัญหาการได้มาซึ่งตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและกำนัน
ตามพระราชบัญญัติการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2457

The Problem of Obtaining the Positions of Village Headman and Subdistrict
Headman Under the Local Administration Act, B.E. 2457

สันติภาพ ศรีอภัย,¹ ขนิษฐา สุขสวัสดิ์,² สุรพล สิ้นธุนาวา,³ และ บุณทริกา โอทากานนท์⁴

Suntiphap Sriaphai, Kanidtha Suksawat, Suraphol Sintunava, and Boonthariga Otaganonta

Received July 26, 2025 ; Revised September 19, 2025 ; Accepted December 22, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการได้มา และวาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พุทธศักราช 2457 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2552 รวมถึงวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และเปรียบเทียบแนวทางการดำรงตำแหน่งของผู้นำท้องถิ่น ในต่างประเทศ รูปแบบการศึกษาใช้การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายของกลุ่มประเทศที่ใช้ ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) และระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) เพื่อประเมิน ประสิทธิภาพของระบบที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และนำเสนอแนวทางปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบททางสังคม วัฒนธรรม และการเมืองของไทยที่เปลี่ยนแปลงไปผลการศึกษาพบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้าน มีบทบาทสำคัญใน การปกครองท้องถิ่นในฐานะตัวแทนของรัฐที่ทำหน้าที่ดูแลประชาชนและประสานงานกับหน่วยงานราชการ อย่างไรก็ตาม ระบบการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน ที่ให้กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ดำรงตำแหน่งจนถึงอายุ 60 ปี ก่อให้เกิดปัญหา สำคัญ ได้แก่ 1) การผูกขาดอำนาจ ทำให้เกิดการสะสมอิทธิพล และอาจนำไปสู่การเลือกปฏิบัติ 2) ขาดแรงจูงใจ ในการบริหาร เนื่องจากไม่มีการหมุนเวียนของผู้นำ และ 3) ข้อจำกัดในการพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากขาดการเปิด โอกาสให้คนรุ่นใหม่เข้ามามีบทบาทในการบริหาร เมื่อเปรียบเทียบกับแนวทางในต่างประเทศ พบว่าหลายประเทศ เช่น อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา มีระบบกำหนดวาระการดำรงตำแหน่ง เช่น 4-5 ปี และมีการเลือกตั้งเป็นระยะ ซึ่ง ช่วยลดปัญหาการผูกขาดอำนาจ และเพิ่มความสามารถในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ: กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, การปกครองท้องถิ่น, วาระการดำรงตำแหน่ง

1, 2, 3, 4มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

Rattanakabundit University

Email: pamotaganonta@gmail.com

Abstract

This study aims to examine the selection process and tenure of village headmen and Subdistrict Headman under the Local Administration Act B.E. 2457 (1914) and its latest amendment in B.E. 2552 (2009). The study design utilizes a review of relevant documents and research. It also analyzes relevant concepts and theories while comparing the tenure systems of local leaders in Thailand with those in other countries. The study focuses on the legal frameworks of nations operating under two major legal traditions: Common Law and Civil Law. The objective is to evaluate the effectiveness of Thailand's current system and propose reforms that align with the country's evolving social, cultural, and political context. The findings indicate that village headmen and Subdistrict Headman play a crucial role in local administration as state representatives responsible for maintaining public welfare and coordinating with government agencies. However, the current system, which allows them to remain in office until the age of 60, poses significant challenges: 1) Power monopoly, where prolonged tenure may lead to excessive political influence and favoritism; 2) Lack of administrative motivation, due to the absence of leadership rotation; and 3) Limited local development, as younger generations have fewer opportunities to participate in governance. A comparison with international practices reveals that many countries, such as the United Kingdom and the United States, implement fixed-term leadership models, typically spanning 4-5 years with regular elections. These models enhance transparency, mitigate power monopolization, and improve administrative efficiency.

Keywords: Village headman, Subdistrict headman, Local governance, Leadership tenure

บทนำ

การปกครองท้องถิ่น เป็นอีกหนึ่งภารกิจสำคัญที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง โดยเริ่มต้นจากรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ซึ่งทรงมีพระราชดำริให้ฟื้นฟูการปกครองระดับหมู่บ้านที่มาแต่เดิมขึ้นใหม่ เพราะทรงเล็งเห็นว่าการปกครองในระดับนี้จำเป็นและสำคัญยิ่งในการบริหารราชการแผ่นดิน เนื่องจากเป็นหน่วยการปกครองที่ใกล้ชิดกับราษฎรมากที่สุด ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้หลวงเทศาภิบาลวิจิตร (เส็ง วิริยศิริ) ทดลองตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ขึ้นวันที่ 10 สิงหาคม 2435 (ร.ศ. 111) ที่บ้านเกาะบางปะอิน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีรูปแบบให้ราษฎรพิจารณาเลือกผู้ใหญ่บ้าน แล้วให้ผู้ใหญ่บ้านเลือกกันเองเป็นกำนันแทนการแต่งตั้ง ซึ่งกำนันและผู้ใหญ่บ้านคนแรก ที่ได้รับเลือกจากราษฎร คือ พระยารัตนกุล อุดลยภักดี (นายจำรัส รัตนกุล) ผลปรากฏว่า

การทดลองตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้ผลเป็นอย่างดี และเป็นไปตามพระราชประสงค์ทุกประการแล้ว ในปี พ.ศ. 2439 จึงได้ทรงปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นอย่างเป็นทางการขึ้นเป็นส่วนหนึ่งในระบบการปกครองของประเทศ และลักษณะการปกครองปรากฏเด่นชัดขึ้น เมื่อมีการตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ.116 (พ.ศ. 2440) (Suwannarin, M., 2020)

ต่อมาในรัชสมัยรัชกาลที่ 6 ได้มีการตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 ขึ้นใช้บังคับแทนและได้ใช้สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ในแต่ละหมู่บ้านกำหนดให้มีผู้ใหญ่บ้าน 1 คน ทำหน้าที่ปกครองราษฎรในเขตหมู่บ้านโดยมีที่มาจากการเลือกของราษฎรในหมู่บ้านนั้น และในแต่ละตำบลกำหนดให้มีกำนัน 1 คน มีอำนาจหน้าที่ปกครองราษฎรที่อยู่ในเขตตำบล โดยมาจากการคัดเลือกของผู้ใหญ่บ้านในตำบล กำหนด ผู้ใหญ่บ้านอยู่คู่กับประเทศไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2435 เป็นอีกหนึ่งฟันเฟืองที่สำคัญในการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แก่พี่น้องประชาชน เพราะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับประชาชน ทราบถึงสภาพปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นในพื้นที่หมู่บ้าน เป็นตัวกลางในการประสานงาน ระหว่างประชาชนกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในพื้นที่รับผิดชอบของตน อีกทั้งยังเป็นผู้ปฏิบัติงานตามภารกิจหรืองานอื่นตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือตามที่กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานอื่นของรัฐผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอมอบหมาย ตามที่พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 กำหนดหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไว้ในมาตรา 27 และมาตรา 28 (Wannoro, K., 2020)

การปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะของตำบลจะมีความสำคัญต่อประเทศไทย จากประวัติความเป็นมาที่ค่อนข้างยาวนาน โดยผู้นำในการบริหารการบ้านการเมืองของท้องที่ได้มาโดยการเลือกตั้ง เมื่อผู้นำซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านและกำนันมาแล้ว มีวาระดำรงตำแหน่งตลอดระยะเวลายาวนานจนกระทั่งผู้ใหญ่บ้านและกำนันจะเกษียณอายุราชการ จำนวน 60 ปี การดำรงตำแหน่งยาวนานอาจจะทำให้ท้องที่ดังกล่าวอาจก่อฐานอำนาจจนเป็นการเป็นผู้มีอิทธิพลต่อท้องที่ดังกล่าว ซึ่งอาจไม่ได้รับการพัฒนาตามนโยบายภาครัฐเท่าที่ควรจะได้รับ การพัฒนาได้ หากการได้มาซึ่งตำแหน่งผู้นำท้องที่ กล่าวคือตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หากได้มาโดยการเลือกตั้งตามวาระ แล้วหากหมดวาระแล้วให้มีการเลือกตั้งอีกครั้ง ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจทางท้องที่อย่างแท้จริง อาจทำให้ท้องที่ที่ได้รับการพัฒนาตามสังคม วัฒนธรรมธรรมและตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาถึงปัญหาการได้มาซึ่งตำแหน่งและวาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2552
2. ศึกษาที่มา แนวคิด ทฤษฎี การได้มาซึ่งตำแหน่งและวาระการดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามหลักการบริหารการบ้านการเมืองในส่วนของการปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่น พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2552 กฎ ระเบียบ ข้อบังคับการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

สมมติฐานการวิจัย

การแก้ไขกฎหมายวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านและกำนัน จากเดิมที่ดำรงตำแหน่งจนถึงอายุ 60 ปีบริบูรณ์ เป็นวาระละ 5 ปี ส่งผลให้เกิดการบริหารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดการผูกขาดอำนาจ และลดปัญหาการเลือกปฏิบัติที่เอื้อประโยชน์แก่พวกพ้อง

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัญหาการได้มาซึ่งตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและกำนัน ตามพระราชบัญญัติการปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2457 มีขอบเขตของการวิจัยเฉพาะกรณี ดังนี้ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2552 กฎ ระเบียบ ข้อบังคับการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตด้านระยะเวลาการวิจัย มีกรอบระยะเวลา 4 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2567 จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2568

การทบทวนวรรณกรรม และแนวคิด

แนวคิดเกี่ยวกับตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

ตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน เป็นโครงสร้างสำคัญในการปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย มีบทบาทเป็นตัวแทนของภาครัฐในระดับชุมชน โดยมีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ดูแลทุกข์สุขของประชาชน และอำนวยความสะดวกในการติดต่อกับหน่วยงานราชการ ระบบการปกครองลักษณะนี้เกิดขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยกำนันมีบทบาทเป็นผู้นำตำบลส่วนผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำระดับหมู่บ้าน ทำให้ทั้งสองตำแหน่งมีความสำคัญต่อการบริหารราชการแผ่นดินในระดับฐานราก (Srimuangkanchana, C., 2023; Chitlamlerdkul, T., 2009)

หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเข้าสู่ตำแหน่งของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน โดยผู้ใหญ่บ้านจะได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในหมู่บ้าน ส่วนกำนันได้รับการคัดเลือกจากกลุ่มผู้ใหญ่บ้านในตำบล อย่างไรก็ตาม ระบบนี้มีข้อจำกัดในเรื่องของความโปร่งใสและการกระจายอำนาจ เนื่องจากกระบวนการคัดเลือกกำนันยังขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้นำท้องถิ่นที่ดำรงตำแหน่งอยู่แล้ว ซึ่งอาจนำไปสู่การรวมกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่

วาระการดำรงตำแหน่งและปัญหาที่เกิดขึ้น

กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงอายุ 60 ปี ซึ่งแตกต่างจากระบบการปกครองท้องถิ่นในหลายประเทศที่ใช้ระบบกำหนดวาระ เช่น 4-5 ปี การไม่มีระยะเวลาจำกัดในการดำรงตำแหน่งอาจนำไปสู่การผูกขาดอำนาจ และลดโอกาสของคนรุ่นใหม่ที่จะเข้ามามีบทบาทในการบริหารท้องถิ่น นอกจากนี้ อาจส่งผลให้ขาดแรงจูงใจในการบริหารและพัฒนาชุมชน เนื่องจากการไม่มีการแข่งขันหรือแรงกดดันจากประชาชนในพื้นที่

เปรียบเทียบกับแนวทางการบริหารท้องถิ่นของต่างประเทศ

หลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ใช้ระบบการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้นำท้องถิ่นอย่างชัดเจน ระบบนี้ช่วยให้เกิดความโปร่งใส ลดปัญหาการสะสมอำนาจ และเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเปลี่ยนผู้นำที่ไม่สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Mektrairat, N., et al., 2003; Suwannaban, S., 2023) ในขณะที่ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร เช่น ฝรั่งเศสและญี่ปุ่น มีโครงสร้างการกระจายอำนาจที่ชัดเจน ทำให้ประชาชนมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดทิศทางของการปกครองท้องถิ่น (Brahmanan, N., 2001; Chachawal, S., 2020)

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ รับผิดชอบการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐ รวมถึงเป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนกับหน่วยงานราชการ กำนันมีบทบาทในการกำกับดูแลระดับตำบลและประสานงานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองระดับอำเภอ ส่วนผู้ใหญ่บ้านต้องรับผิดชอบดูแลประชาชนในระดับหมู่บ้าน อำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านครอบคลุม ตั้งแต่การบริหารงานบุคคล การดูแลสาธารณูปโภค การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น ไปจนถึงการรักษาความมั่นคงภายในหมู่บ้านและตำบล (Subdistrict and Village Headmen Administration Division, Provincial Affairs Bureau, Department of Provincial Administration, Ministry of Interior, 2016)

วิเคราะห์ปัญหาการได้มาซึ่งตำแหน่งและวาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

1) การได้มาซึ่งตำแหน่งของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน

ระบบการได้มาซึ่งตำแหน่งของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในประเทศไทยนั้นมีความแตกต่างกันในกระบวนการคัดเลือก โดยผู้ใหญ่บ้านจะมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในหมู่บ้าน ขณะที่กำนันจะถูกคัดเลือกจากบรรดาผู้ใหญ่บ้านภายในตำบล โดยมีนายอำเภอเป็นผู้รับรองผลการคัดเลือก กระบวนการดังกล่าวมีข้อดีในแง่ของการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกผู้นำท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ระบบนี้ยังคงมีข้อจำกัดในหลายประเด็น เช่น ความเป็นไปได้ในการใช้อิทธิพลทางการเมือง การเลือกปฏิบัติ และการขาดความโปร่งใสในบางพื้นที่

นอกจากนี้ วาระการดำรงตำแหน่งของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายกำหนดให้ดำรงตำแหน่งได้ถึงอายุ 60 ปี ซึ่งเป็นประเด็นที่นักวิชาการวิจารณ์อย่างมาก เนื่องจากการอยู่ในตำแหน่งเป็นเวลานานอาจส่งผลให้เกิดการผูกขาดอำนาจและการสะสมอิทธิพลของบุคคลในตำแหน่งดังกล่าว ปัญหานี้

ทำให้เกิดความล่าช้าในการพัฒนาท้องถิ่น และอาจเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนรุ่นใหม่ที่ต้องการเข้ามามีบทบาทในการบริหารท้องถิ่น

2) การได้มาซึ่งตำแหน่งและวาระการดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามหลักการบริหารการบ้านการเมืองในส่วนของปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการระดับชุมชน เนื่องจากเป็นการบริหารงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด กำนันและผู้ใหญ่บ้านจึงมีบทบาทสำคัญในการดูแลความสงบเรียบร้อย ส่งเสริมการพัฒนา และเป็นตัวแทนของภาครัฐในการประสานงานกับประชาชน ตำแหน่งเหล่านี้สะท้อนถึงหลักการบริหารการบ้านการเมืองในระดับฐานรากที่ต้องให้ความสำคัญกับความโปร่งใส ความยุติธรรม และการมีส่วนร่วมของประชาชน

แนวคิดเรื่อง การกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นหลักการสำคัญที่กำหนดโครงสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นมีอำนาจและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการชุมชนของตนเอง กำนันและผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นตัวแทนของรัฐที่ทำหน้าที่กระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น ซึ่งช่วยให้การบริหารงานเกิดขึ้นอย่างใกล้ชิดกับประชาชนและสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านโดยตรงจากประชาชน และการคัดเลือกกำนันโดยผู้ใหญ่บ้านในตำบล เป็นกระบวนการที่สะท้อนแนวคิด การมีส่วนร่วมของประชาชน (Participatory Governance) ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทในการกำหนดผู้นำของตนเอง การมีส่วนร่วมนี้ช่วยสร้างความไว้วางใจระหว่างประชาชนและผู้นำชุมชน ทำให้ประชาชนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการในพื้นที่ของตนเอง (Suwannarin, M., 2020)

นอกจากนี้ หลักการความรับผิดชอบต่อประชาชน (Accountability) ยังเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน บุคคลที่ดำรงตำแหน่งนี้ต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม ทั้งด้านความสามารถ คุณธรรม และวิสัยทัศน์ในการบริหารชุมชน รวมถึงต้องสามารถแสดงผลการดำเนินงานให้ประชาชนได้รับทราบ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเสริมสร้างความน่าเชื่อถือในระบบการปกครอง อย่างไรก็ตาม วาระการดำรงตำแหน่งของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในประเทศไทยที่ให้ดำรงตำแหน่ง ได้จนถึงอายุ 60 ปี นั้นมีข้อเสียที่สำคัญ เนื่องจากระยะเวลาที่ยาวนานอาจนำไปสู่การผูกขาดอำนาจ และก่อให้เกิดอิทธิพลในท้องถิ่น ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการบริหารงาน อีกทั้งยังปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพและความรู้ทันสมัยเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งที่ยาวนานยังอาจทำให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านให้ความสำคัญต่อการตอบสนองนโยบายของภาครัฐมากกว่าความต้องการของประชาชน รวมถึงมีโอกาสที่จะกลายเป็นฐานเสียงทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติมากกว่าการปฏิบัติหน้าที่เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชน

3) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2552 เป็นกฎหมายหลักที่กำหนดโครงสร้างและกระบวนการได้มาซึ่งตำแหน่งของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน รวมถึง

อำนาจหน้าที่ของบุคคลในตำแหน่งดังกล่าว อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับนี้ยังมีข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะในส่วนของการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน มีระเบียบของกระทรวงมหาดไทยที่กำหนดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้านทุก 4 ปี (Subdistrict and Village Headmen Administration Division, Provincial Affairs Bureau, Department of Provincial Administration, Ministry of Interior, 2016) แต่กระบวนการดังกล่าวยังคงขาดความเข้มงวด และไม่มีมาตรการที่ชัดเจนในการถอดถอนผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ การตรวจสอบการใช้อำนาจของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในบางพื้นที่ยังมีข้อจำกัด เนื่องจากอาจมีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์กับหน่วยงานภาครัฐหรือกลุ่มการเมืองในท้องถิ่น

4) การเปรียบเทียบกับระบบการปกครองท้องถิ่นในต่างประเทศ

เมื่อพิจารณาระบบการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย พบว่า หลายประเทศมีการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้นำท้องถิ่น ที่แน่นอนและมีระบบการเลือกตั้งที่เปิดโอกาสให้ประชาชน มีส่วนร่วมมากขึ้น

4.1 ประเทศฝรั่งเศส มีระบบการปกครองท้องถิ่นที่ใช้การเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนสำหรับนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งช่วยให้เกิดความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อประชาชน (Brahmanan, N., 2001)

4.2 ประเทศญี่ปุ่น มีการบริหารท้องถิ่นแบบกระจายอำนาจ โดยมีการแยกอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติอย่างชัดเจน เพื่อลดการสะสมอำนาจของบุคคลในตำแหน่งบริหาร (Chachawal, S., 2020)

4.3 ประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ใช้ระบบการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเป็นระยะ เช่น 4-5 ปี และมีมาตรการตรวจสอบที่เข้มงวดเพื่อลดปัญหาการคอร์รัปชันและการผูกขาดอำนาจ (Mektrairat, N., et al., 2003)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัติการปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2457 ทำให้ได้แนวความคิดในการวิจัย เรื่อง การได้มาซึ่งตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและกำนันตามพระราชบัญญัติการปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2457 ดังนี้

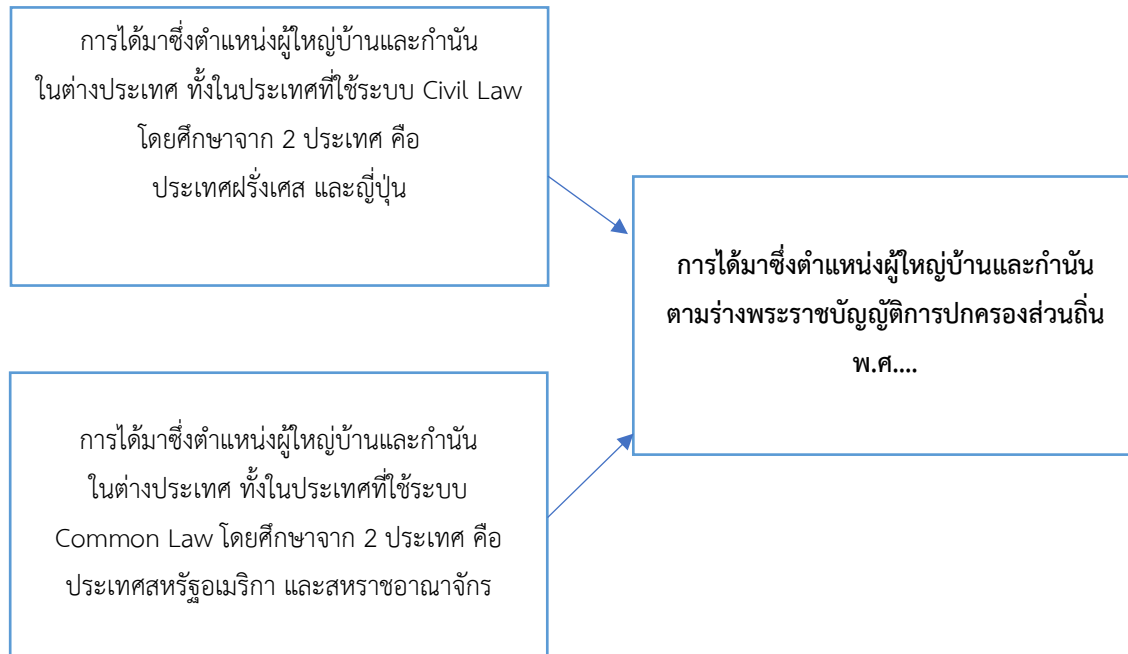
1. การได้มาซึ่งตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและกำนัน ตามพระราชบัญญัติการปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2457

2. การได้มาซึ่งตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและกำนันในต่างประเทศ ทั้งในประเทศที่ใช้ระบบ Common Law และ Civil Law มีความแตกต่างหลายเรื่อง และขอบเขตของการได้มาซึ่งตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้านบางกรณี ด้วยเหตุนี้ จึงได้กำหนดปัญหาวิจัยว่า ปัญหาการได้มาซึ่งตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและกำนันตามพระราชบัญญัติการปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2457 ว่าการได้มาของตำแหน่งดังกล่าวของไทย

กับของต่างประเทศนั้น มีวิธีการได้มาอย่างไร ทั้งนี้เพื่อจะได้แนวทางที่เหมาะสมและนำมาปรับใช้กับประเทศไทยต่อไป

โดยได้นำมาสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย มาใช้สร้างกรอบการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีการวิจัยด้านเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับทั้งบทบัญญัติของกฎหมาย หนังสือ วิทยานิพนธ์ วารสาร บทความทางวิชาการ รวมทั้งบทสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic data) โดยผู้วิจัยมุ่งประสงค์ที่จะทำการศึกษาวิจัยถึงแนวทางการแก้ไขสภาพปัญหาเกี่ยวกับการได้มาซึ่งตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและกำนัน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2552 หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งตำแหน่ง และวาระการดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้อง โดยจะทำการศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาดังกล่าวนั้นให้เกิดประโยชน์ และมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เพื่อให้เป็นแนวทางในการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและกำนัน

ผลการวิจัย

1. ปัญหาการได้มาซึ่งตำแหน่งและวาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พบว่า

จากการศึกษาพบว่าระบบการได้มาซึ่งตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบันมีปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ตำแหน่งเหล่านี้ให้ดำรงตำแหน่งจนถึงอายุ 60 ปี ซึ่งนำไปสู่การผูกขาดอำนาจ ขาดการหมุนเวียนของผู้นำ และลดโอกาสของคนรุ่นใหม่ในการเข้ามามีบทบาทในชุมชน นอกจากนี้ระบบการเลือกตั้งกำนันโดยให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง อาจส่งผลให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้มีอิทธิพลและขาดความโปร่งใสในการคัดเลือกผู้นำที่มีศักยภาพแท้จริง นอกจากนี้ ระบบการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานยังไม่มีมาตรฐานที่แน่ชัด ประชาชนมีบทบาทจำกัดในการประเมินผลการทำงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ทำให้ไม่มีแรงกดดันหรือแรงจูงใจให้ผู้นำท้องถิ่นต้องพัฒนาและปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง

2. แนวคิด ทฤษฎี และบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พบว่า

กำนันและผู้ใหญ่บ้าน เป็นกลไกสำคัญของการปกครองท้องถิ่น โดยมีบทบาทเป็นตัวแทนของรัฐที่ใกล้ชิดประชาชนที่สุด ทำหน้าที่ถ่ายทอดนโยบายจากรัฐบาลสู่ชุมชน รวมถึงรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน เพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ครอบคลุมถึงการรักษาความสงบเรียบร้อย การบริหารงานบุคคล การดูแลสาธารณูปโภค และการพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้า

ตามหลักทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น ระบบที่มีประสิทธิภาพควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารพื้นที่ของตนเอง ซึ่งรวมถึงการเลือกผู้นำชุมชนอย่างโปร่งใส และการมีระบบตรวจสอบที่เข้มงวด อย่างไรก็ตาม ระบบปัจจุบันของไทยยังขาดกลไกที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีบทบาทโดยตรงในการเลือกตั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนการประเมินผลการทำงานของผู้นำท้องถิ่น

3. การเปรียบเทียบกับต่างประเทศ พบว่า

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่มีระบบการปกครองท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ พบว่ามีลักษณะที่แตกต่างจากประเทศไทย ในหลายด้าน เช่น สหรัฐอเมริกา และอังกฤษ ใช้ระบบการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และมีการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งที่แน่นอน เช่น 4-5 ปี ซึ่งช่วยลดปัญหาการผูกขาดอำนาจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่วนประเทศฝรั่งเศส และญี่ปุ่น มีระบบตรวจสอบที่เข้มแข็งและเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการบริหารงานของผู้นำท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ฝรั่งเศสยังมีระบบการกระจายอำนาจที่ชัดเจน ทำให้การบริหารท้องถิ่นมีความเป็นอิสระจากการควบคุมของรัฐบาลกลางมากขึ้น

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผล

- 1) ส่งเสริมการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ เพราะข้าราชการท้องถิ่นจะได้รับการคัดเลือกจากความสามารถ ไม่ใช่จากการเมือง
- 2) ลดการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายข้าราชการตามอิทธิพลทางการเมือง ทำให้เกิดความต่อเนื่องในการพัฒนาท้องถิ่น

3) เปิดโอกาสให้เกิดนวัตกรรมในการบริหารงานท้องถิ่น เพราะมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการเข้ามาช่วยทำงาน

4) ระบบวาระการดำรงตำแหน่งที่ชัดเจนและเหมาะสม ซึ่งอาจช่วยให้เกิดความต่อเนื่องในการบริหารงาน และป้องกันไม่ให้เจ้าหน้าที่บางคน อยู่ในตำแหน่งนานเกินไปจนเกิดการผูกขาดอำนาจ

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางเหล่านี้ พบว่า การกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งให้ชัดเจนและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรงในการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น จะช่วยให้ระบบการบริหารงานของท้องถิ่นและผู้ใหญ่บ้านมีความโปร่งใสมากขึ้น ลดปัญหาการผูกขาดอำนาจ และส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการได้มาซึ่งตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

ปัจจุบัน พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2552 ยังคงมีข้อจำกัดในเรื่องของการคัดเลือกกำนันและวาระการดำรงตำแหน่งของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ระบบการเลือกกำนันโดยให้ผู้ใหญ่บ้านในตำบลเป็นผู้คัดเลือกกันเอง ทำให้ประชาชนไม่มีส่วนร่วมโดยตรงในการเลือกตัวแทนของตนเอง ส่งผลให้ขาดความโปร่งใส และอาจนำไปสู่การสะสมอิทธิพลในท้องถิ่น นอกจากนี้ การให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านดำรงตำแหน่งจนถึงอายุ 60 ปี ทำให้เกิดปัญหาการผูกขาดอำนาจ ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ และอาจเปิดโอกาสให้มีการทุจริตหรือละเมิดอำนาจหน้าที่ การดำรงตำแหน่งเป็นเวลานานยังทำให้ขาดการพัฒนาวัฏจักรในการบริหารชุมชน ส่งผลให้การกระจายอำนาจไม่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ดังนั้น ควรมีการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น และกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านและกำนันให้มีความชัดเจน เช่น กำหนดให้ดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี และต้องผ่านการเลือกตั้งใหม่หากต้องการดำรงตำแหน่งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่

ผู้วิจัยเสนอให้มีการแก้ไขมาตราต่าง ๆ ของพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ดังนี้

2.1 แก้ไขมาตรา 13 วรรค 4 โดยเพิ่มวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านจากเดิมที่ไม่มีการกำหนด เป็นคราวละ 5 ปี และต้องมีการเลือกตั้งใหม่เมื่อครบวาระ

2.2 แก้ไขมาตรา 14 โดยเปลี่ยนเงื่อนไขการพ้นจากตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านจาก "ครบอายุ 60 ปี" เป็น "ครบวาระ 5 ปี"

2.3 แก้ไขมาตรา 30 โดยเปลี่ยนวิธีการคัดเลือกกำนันจากการให้ผู้ใหญ่บ้านเลือกกันเอง เป็นการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในตำบล เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และสะท้อนความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริงการแก้ไขกฎหมายเหล่านี้จะช่วยลดโอกาสในการผูกขาดอำนาจ สร้างแรงจูงใจให้

ผู้นำท้องถิ่นมีการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเลือกผู้นำที่เหมาะสมกับความต้องการของชุมชนได้มากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะด้านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความโปร่งใสและเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ควรมีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ไขปัญหาชุมชน การพัฒนาท้องถิ่น และการส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน นอกจากนี้ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการทำงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและสร้างความตื่นตัวทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ควรมีการประเมินผลทุก 6 เดือนหรือปีละครั้ง เพื่อให้สามารถติดตามความก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาได้ทันเวลา นอกจากนี้ การเปิดเผยผลการประเมินต่อสาธารณะในระดับที่เหมาะสมยังช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่นจากประชาชน ผลการประเมินสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน โดยจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในด้านที่ยังขาด และยังสามารถใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการตัดสินใจเชิงนโยบายเช่นการต่ออายุวาระการดำรงตำแหน่งหรือการปรับเปลี่ยนบุคคลหากจำเป็น

โดยสรุป ข้อเสนอแนะทั้งหมดมุ่งเน้นให้เกิดการปฏิรูประบบการปกครองท้องถิ่นของไทยให้มีความทันสมัย โปร่งใส และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในด้านการเลือกตั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน การกำหนดวาระการดำรงตำแหน่ง และระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยให้การบริหารท้องถิ่นของไทยเป็นไปตามหลักประชาธิปไตย และการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

การแก้ไขกฎหมายวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านและกำนัน จากเดิมที่ดำรงตำแหน่งจนถึงอายุ 60 ปีบริบูรณ์ เป็นวาระละ 5 ปี ส่งผลให้เกิดการบริหารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดการผูกขาดอำนาจ และลดปัญหาการเลือกปฏิบัติที่เอื้อประโยชน์แก่พวกพ้อง

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎี วรรณโร. (2563). *บทบาทการปกครองท้องถิ่นในปัจจุบัน: การศึกษาความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารรัฐกิจ สาขา รัฐประศาสนศาสตร์), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนา. (2566). *ความเป็นมาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านของประเทศไทย*. ใน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักวิชาการ กลุ่มงานบริการวิชาการ (บ.ก.), ร้อยเรื่องเมืองไทย. (น. 1-2). สืบค้นจาก <https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/607789>
- ธิดา จิตต์กล้าเลิศกุล. (2552). *บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ปฏิบัติจริงและที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย : กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารรัฐกิจ สาขา รัฐประศาสนศาสตร์),

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ. (2546). *ทิศทางการปกครองท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ*.

กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

นทีมาศ สุขทวี. (2566). *การจัดวางบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่สังคมเมือง:กรณีศึกษา ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี* (สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

นันท์วัฒน์ บรมานันท์. (2544). *การปกครองท้องถิ่นฝรั่งเศส*. สถาบันนโยบายศึกษา.

มนัส สุวรรณรินทร์. (2563). *คู่มือสอบประกอบการทำงานปลัดอำเภอ เจ้าพนักงานชำนาญการพิเศษ*.

กรุงเทพฯ: สหยาบล้อและการพิมพ์.

ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล. (2563). *การปกครองท้องถิ่น: มุมมองจากประเทศฝรั่งเศส ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา และไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันสัญญาธรรมศักดิ์เพื่อประชาธิปไตย.

สมชัย สุวรรณบรรณ. (2566, 6 มิถุนายน). *การเลือกตั้งส่วนท้องถิ่นในอังกฤษ รากหญ้าประชาธิปไตย ที่พัฒนามากว่าพันปี*. the101world. สืบค้นจาก https://www.the101.world/local-government-election-in-uk/?utm_source=chatgpt.com

ส่วนบริหารงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2559). *คู่มือ การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการ ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559*. สืบค้นจาก <https://multi.dopa.go.th/svhad/assets/modules/news/uploads/3a9544ff9ae11f2c6faf661583363fd4582eaf894fcfc05262005361748114.pdf>

Translated Thai References

Brahmanan, N. (2001). *Local government in France*. Institute for Policy Studies. (In Thai)

Chachawal, S. (2020). *Local government: Perspectives from France, Japan, the United Kingdom, the United States, and Thailand*. Bangkok: Dharma Sakdi Institute for Democracy. (In Thai)

Chitlamlerdkul, T. (2009). *The role of Kamnan village headmen who actually practice and those prescribed by law: a case study of Songkhla Province* (Master's thesis, Department of Public Administration), Prince of Songkla University. (In Thai)

Mektrairat, N., et al. (2003). *Comparative direction of local government in Thailand and other countries*. Bangkok: Winyuchon. (In Thai)

Srimuangkanchana, C. (2023). The History of Kamnan and Village Headmen in Thailand. In the Office of the Secretary-General of the House of Representatives, Academic Affairs

- Office, Academic Services Group (Editor), A Hundred Stories of Thailand. (pp.1-2). Retrieved from <https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/607789> (In Thai)
- Subdistrict and Village Headmen Administration Division, Provincial Affairs Bureau, Department of Provincial Administration, Ministry of Interior. (2016). *Manual for evaluating the performance of village headmen according to the regulations of the Ministry of Interior on criteria and methods evaluation of the performance of village headmen 2016*. Retrieved from <https://multi.dopa.go.th/svhad/assets/modules/news/uploads/3a9544ff9ae11f2c6faf661583363fd4582eaf894fcfc05262005361748114.pdf> (In Thai)
- Suwannaban, S. (2023). *Local elections in England: grassroots democracy developed for over a thousand years*. the101world. Retrieved from https://www.the101.world/local-government-election-in-uk/?utm_source=chatgpt.com (In Thai)
- Suwannarin, M. (2020). *Examination Guide for the Work of District Chief, Specialist Officer*. Bangkok: Sahy Block & Karnpim. (In Thai)
- Wannoro, K. (2020). *The role of local government at present: a study of the opinions of Kamnan, village headmen and assistant village headmen in Khuan Niang district, Songkhla province* (Master's Thesis, Department of Public Administration), PrinceSongkla University. (In Thai)

